

УДК 658.589:636.4

Мазуренко О.В., к.е.н., старший науковий співробітник[©]
ННЦ “Інститут аграрної економіки”, м. Київ

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СВИНАРСТВО – ОСНОВА ЙОГО ІНТЕНСИВНОГО РОЗВИТКУ

Розглянуто інноваційні технології, які є основою інтенсивного розвитку галузі свинарства.

***Ключові слова:** інноваційні технології, галузь свинарства, інтенсивний розвиток, ефективність, продуктивність, організація виробництва.*

Постановка проблеми. Проблему виробництва м'яса в Україні, як і в більшості країн світу, передбачається вирішувати шляхом прискореного розвитку свинарства та подальшої інтенсифікації птахівництва. Проте, ринок м'яса птиці обмежений та близький до насичення.

Тому з урахуванням більшої затребуваності свинини та певними перевагами галузі перед скотарством: коротким циклом промислового вирощування та швидкою оборотністю капіталу сучасним вимогам ринку відповідає свинарство. Однак, для підвищення його конкурентоспроможності необхідна реконструкція та технічне переоснащення свинарських комплексів та ферм промислового типу, які повинні відбуватися за новими технологіями при експлуатації високопродуктивних тварин, відселекціонованих на основі досягнень генетики з використанням сучасних технологій годівлі та утримання.

Аналіз останніх досліджень. Внесок у дослідження різних аспектів інноваційних процесів в аграрному секторі зробили: С.А. Володін, А.П. Гайдучий, М.І. Кісіль, І.В. Кравець, Б.В. Данилів, К.М. Гірняк, С.М. Приліпко.

Мета статті. Розглянути інноваційні технології, які використовуються у вітчизняному та світовому свинарстві.

Виклад основного матеріалу. Дефіцит продовольства в світі залишається найгострішою проблемою сучасності. Модель споживання продовольства розвинених країн світу у середньому складає 800 кг зерна на одну особу, у тому числі 650-700 кг в перерахунку на м'ясо, яйця, молоко та інші продукти. Найбільш серйозною проблемою залишається забезпечення населення м'ясом та продуктами його переробки.

Вирішення цього завдання в більшості провідних країн світу пов'язано із удосконаленням організації виробництва свинини, збільшенням обсягів його виробництва, та підвищенням ефективності.

Важливим напрямом удосконалення організації виробництва свинини є будівництво нових комплексів і ферм промислового типу з урахуванням усіх сучасних санітарно-гігієнічних, технологічних та екологічних вимог.

Будівництво більшості свинарських підприємств ведеться з використанням сучасних технологій, які передбачають: - триплощадну систему утримання (репродуктор, дорошування і відгодівлю); - утримання супоросних свиноматок - боксове групове утримання з нормованою годівлею; - утримання підсосних свиноматок з поросятами - станки з фіксацією свиноматки і електрокилим для поросят-сосунів, годівля - нормована; - утримання поросят і відгодівельного поголів'я - групове в боксах, годівля сухими або вологими збалансованими комбікормами з застосуванням автоматичних годівниць; - приготування комбікормів - на власних комбікормових заводах з повною автоматизацією всіх технологічних процесів; - система мікроклімату - енергозберігаюча, за рахунок використання тепла тварин; - система видалення гною - утримання на щілинних підлогах, видалення гною самосплавом; - переробка гною - поділ на фракції, прискорене анаеробне зброджування рідкої частини з виробництвом біогазу та експрес-компостуванням твердої фракції з отриманням органічних компостів.

При будівництві свинарських комплексів та ферм промислового типу повинні враховувати санітарні вимоги, які передбачають, що репродуктор повинен бути віддалений від приміщень відгодівлі на 10-15 км, з метою запобігання розповсюдження різного роду інфекційних захворювань. При цьому вирішуються всі екологічні проблеми. Управління комплексом і контроль за технологічними процесами здійснюється за допомогою комп'ютера.

внутрішні: - використання свиней м'ясних порід; - зниження витрат кормів; - застосування збалансованих раціонів годівлі; - раціональне утримання тварин; - застосування сучасних систем автоматизації та механізації; - вдосконалення організації та оплати праці тощо.

Впровадження сучасних технологій та інновацій на свинарських підприємствах неможливо без врахування зовнішніх, галузевих і внутрішньогосподарських умов виробництва.

В основі зовнішніх умов лежить науково-технічний прогрес, що спирається на прогресивні типові проекти свинарських підприємств, нове сучасне устаткування, високоякісні корми, сучасні форми організації виробництва тощо.

Галузеві умови включають виведення нових високопродуктивних порід, ліній і кросів свиней, впровадження прогресивних і вдосконалення існуючих технологій виробництва свинини, а також обґрунтування перспективних рівнів розвитку галузі, її розміщення, спеціалізацію, кооперацію та інтеграцію.

Внутрішньогосподарські умови відображають конкретні умови виробництва: вдосконалення селекційно-племінної роботи, поліпшення якості готової продукції, підвищення кваліфікації кадрів, поліпшення їх соціально-побутових умов життя та праці тощо.

В галузі розвиненого світового свинарства ефективно виробництво свинини неможливе без використання системи гібридизації, яка забезпечує виробництво товарних гібридів з високою продуктивністю, низькими витратами корму і з високою якістю м'яса. Сьогодні великим попитом користується і високо

цінується свинина з тонким шпиком і все підвищується попит на свиней м'ясного напрямку продуктивності.

У свинарських підприємствах країни поки що мало тварин з необхідним генетичним потенціалом. Тому ряд господарств виводить спеціалізовані батьківські лінії від висококласних свиней, завезених з селекційних центрів Англії, Данії та Канади.

Для збереження генофонду районуваних порід доцільним є створення племінних господарств по всіх вітчизняним породам свиней, а на кожній свинарській фермі - технологічних фільтрів-цехів з відтворення. На великих комплексах важливо організувати потокову технологію відтворення, в середніх і дрібних господарствах - циклічно-турову систему опоросів. З метою забезпечення високого селекційного впливу на маточне поголів'я необхідна організація штучного осіменіння свиней.

Численними дослідженнями встановлено, що застосування комбікормів, збалансованих за основними поживними речовинами і збагачених вітамінами, мікроелементами та іншими біологічно активними речовинами, порівняно з зернофуражем, забезпечує підвищення продуктивності на 25-30% при одночасному зниженні собівартості продукції. Найбільш перспективним способом збалансування кормів по білку в даний час є використання високобілкових кормових культур - сої, ріпаку та продуктів їх переробки.

Важливим аспектом, який безпосередньо впливає на продуктивність свиней, є мікроклімат у виробничих приміщеннях. У зв'язку з тим, що параметри мікроклімату змінюються протягом дня в залежності від активності свиней і погодних умов, вчені рекомендують застосовувати автоматичні системи регулювання і управління вентиляцією та опаленням. Найпростіший спосіб регулювання базується на температурі, тобто вентилятори вмикаються при підвищенні певної температури і включаються при її зниженні.

Перспективним напрямком скорочення витрат енергоресурсів, як показують дослідження вчених і господарська практика, є застосування сучасних технологій з використанням газо-та енергозберігаючого устаткування, що дозволяє знизити споживання газу в 2,0-2,5 рази і одночасно виробляти для своїх потреб в 5 разів дешевшу електроенергію. Одним з можливих шляхів впровадження енергозберігаючих технологій є використання газового інфрачервоного обігріву свинарських приміщень, який здатний також у 2,0-2,5 рази знизити споживання газу в порівнянні з калориферною системою опалення, яка застосовується в даний час. Використання інфрачервоного обігріву позитивно позначається на збереженні молодняку і прирості живої маси свиней.

Трудомістким процесом на свинарських комплексах і фермах промислового типу є видалення та утилізація гною. Прогресивним способом є самосплавна система періодичної дії. При цьому під щільними полами станків розміщують ванни з бетону або бетонних конструкцій. У кожній ванні знаходиться трійник з пробкою. Трійники пов'язані між собою трубами, утворюючи систему самосплавної каналізації і видалення гною з будівлі. Гній, проходячи через решітку, потрапляє в ванну, де відбувається його накопичення

протягом 14-30 днів. Для спорожнення ванни за допомогою спеціального гачка пробка висмикується, і гнойові маси самопливом спрямовуються по трубах до місць утилізації та їх переробки.

Слід зазначити й зовнішні фактори, які впливають на ефективну організацію виробництва свинини. До них слід віднести: - державну підтримку розвитку свинарства; - забезпечення збалансованого, еквівалентного міжгалузевого обміну; - збереження крупнотоварного виробництва, переваги якого підтвержені практикою; - створення системи матеріально-технічного забезпечення та виробничого обслуговування свинарських підприємств;

Висновки. Удосконалення організації виробництва свинини з використанням прогресивних технологій дозволить підвищити стійкість і ефективність виробництва свинини, поліпшити забезпеченість населення продуктами харчування високої біологічної цінності, створити і зберегти додаткові робочі місця, а також забезпечити оптимальну інфраструктуру галузі свинарства.

Нарощування темпів зростання обсягів виробництва продукції свинарства можливо на основі заходів, основними з яких є: реконструкція та будівництво нових свинарських комплексів та ферм промислового типу з використанням сучасних ресурсозберігаючих технологій та ефективних організаційно-управлінських рішень; розвиток кормової бази на основі виробництва високобілкових культур, яке дозволить суттєво зменшити залежність нарощування виробництва продукції свинарства від імпортованих закупівель білкових компонентів; будівництво в складі діючих та реконструйованих свинарських комплексів та ферм промислового типу власних комбикормових цехів (заводів); поліпшення фінансового становища свинарських підприємств та їх матеріально-технічної бази, здійснення цілеспрямованого субсидування на утримання високопродуктивного племінного маточного поголів'я, розвиток лізингової системи закупівель племінних свиней тощо.

Література

1. Кравець І.В. Інноваційні процеси в свинарстві: необхідність та проблеми активізації / І.В. Кравець // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць: спец. вип. Аграрна економічна наука в розбудові конкурентоспроможного сільського господарства України. – К.: КНЕУ, 2009. – С. 393-399.
2. Приліпко С.М. Обґрунтування стратегії розвитку свинарства за інтенсивними технологіями // Зб. наук. праць Луганськ. нац. аграр. ун-ту / За ред. В.Г. Ткаченко. – Луганськ: Вид-во ЛНАУ, 2004. - № 34 (46). – С. 295-299.
3. Гіряк К.М. Світові тенденції розвитку свинарства / К.М. Гіряк // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології ім. С.З. Гжицького: економічні науки. – Львів: ЛНУВМБТ, 2010. – Т. 12, № 3 (45), Ч. 5. – С. 74-80.

Summary

Mazurenko O.V.

“Institute of Agricultural Economics”

**INTRODUCTION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN PIG – BASIS OF
ITS INNOVATIVE**

The innovative technologies and their economics substantiation that are the basis of intensive pig industry are considered.

Рецензент – д.е.н., професор Шульський М.Г.